

Pöytäkirja

VN/12927/2020

16.11.2022

Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämisen ohjausryhmä Kokous 4/2022

Aika	ti 20.9.2022 klo 9-11
Paikka	Teams
Osallistujat (suluissa varajäsenet)	(x) Eeva-Riitta Pirhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö (pj.) Niklas Wilhelmsson, oikeusministeriö (varapj.) Marja N. Pulkkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö (x) Aija Töytäri, opetus- ja kulttuuriministeriö Ulla-Jill Karlsson, opetus- ja kulttuuriministeriö (x) Kristina Kaihari (Santeri Suvanto), Opetushallitus (x) Iida Laurila, Suomen nuorisovaltuustojen liitto ry (x) Milla Rekola, Suomen Lukioalaisten Liitto ry Matti Tujula (Noora Luukka), Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry Minttu Rautavuori (Emma Holsti), Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry Oskar Storbacka (Alexandra Wegelius), Finlands svenska skolungdomsförbundet – FSS rf (x) Kyösti Värri (Mari Sjöström), Suomen Kuntaliitto Sirpa Rautio (Mikko Joronen), Ihmisoikeuskeskus (x) Jari Koski (Sari Hakola), Suomen Rehtorit ry (x) Arto Kallioniemi (Pamela Slotte), UNIFI ry (x) Marko Susimetsä (Liisa Vanhanen-Nuutinen), Arene ry (x) Pauliina Viitamies (Päivi Lyhykäinen), Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry (x) Heidi Rosbäck (Niina Salmi), Osallisuuden osaamiskeskus (x) Mette Godenhjelm (Riitta-Mari Punkki-Heikkinen), ProLukio ry (x) Maria Sarkkinen (Anne Laine), Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry (x) Anna Mikander, opetus- ja kulttuuriministeriö (sihteeri) (x) Liisa Männistö, oikeusministeriö (sihteeri)
Kutsutut asiantuntijat	(x) Salla Jantunen, oikeusministeriö

Asialista

1 **Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen**

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00. Todettiin läsnäolijat.

2 **Kokouksen esityslistan hyväksyminen**

Hyväksyttiin muutoksitta.

3 **Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 3.1)**

Hyväksyttiin muutoksitta.

4 **Pilottihankekokonaisuuden tilannekatsaus (liite 4.1)**

Kristina Kaihari kertoi pilottihankekokonaisuuden toimeenpanon tilanteesta. [Pilottihankkeiden tiedot Opetushallituksen verkkosivuilla.](#) Merkittiin tilannekatsaus tiedoksi.

Pilottihankkeiden rinnalla käynnissä on myös useamman yliopiston yhteishanke DIOK-Norden, jossa tarkastellaan demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen nykytilaa suomalaisessa opettajankoulutuksessa ja vahvistetaan pohjoismaista yhteistyötä. Hankkeen yhtenä painopisteenä on demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen käytäntöjen jakaminen yhdessä pilottikoulujen kanssa.

Keskusteltiin pilottihankkeiden toteutuksesta. Todettiin, että aikataulu on tiukka, mutta hanke on edennyt hyvin. Ohjausryhmä oli yhtä mieltä siitä, että pilotointia tulisi jatkossa laajentaa koskemaan myös toisen asteen koulutusta. Keskustelussa korostettiin, että pilotoinnin laajentaminen edellyttää lisäresursseja, joita voidaan saada mm. hallitusohjelmakirjausten ja/tai opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen välisen tulossopimuksen kautta. Ohjausryhmän jäseniä kannustettiin omalta osaltaan vaikuttamaan hallitusohjelmakirjausten laadintaan tämän teeman osalta. Ministeriö ja Opetushallitus pitävät asian mielessä seuraavaa tulossopimusta laadittaessa.

5 **Ajankohtaiset hankkeet ja prosessit**

- **VN TEAS -hankkeen eteneminen**

Liisa Vanhanen-Nuutinen kertoi selvityshankkeen etenemisestä. Parhaillaan ollaan siirtymässä kenttätöväiheeseen. Selvitykseen on valittu kaksi pilottikuntaa (Nakkila ja Kemi), ja kolmas on vielä haussa. Opettajankoulutusta koskevassa osiossa meneillään on ryhmähaastatteluvaihe, jonka kehikkona hyödynnetään Euroopan neuvoston demokratiakompetensseista johdettuja kuutta osaamistavoitetta. Ensimmäisiä tuloksia esitellään Nuorisotutkimuspäivillä marraskuussa ja tutkimus valmistuu helmikuun lopulla. Seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa voidaan esitellä tarkempia tuloksia.

- **Valtioneuvoston periaatepäätös demokratian tulevaisuudesta (demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta koskeva linjaus)**

Liisa Männistö kertoi valmisteilla olevasta valtioneuvoston periaatepäätöksestä, jossa on tarkoitus linjata myös demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksesta osana kansallista demokratiapolitiikkaa (linjausluonnos: Demokratia-, ihmisoikeus- ja mediakasvatus sekä jatkuva oppiminen tukevat osallistumisoikeuksien toteutumista). Periaatepäätös on tarkoitus viedä hyväksyttäväksi valtioneuvoston yleisistuntoon marraskuussa. Ohjausryhmä toi esiin näkökulmia mm. opettajankoulutukseen, medialukutaitoon, vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen ja nuorten osallisuuteen liittyen.

6 Ohjausryhmän työsuunnitelma (liite 6.1)

Sihteeristö esitteli luonnoksen ohjausryhmän syksyn 2022 ja kevään 2023 työsuunnitelmaksi. Keskusteltiin työsuunnitelmasta ja todettiin, että ohjausryhmän työskentely on tähän mennessä edennyt hyvin. Kevään 2023 suunnitelmaa on vielä tarpeen täsmentää. Hyväksyttiin suunnitelma.

7 Muut asiat

- Sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen on päätetty perustaa lapsistrategiayksikkö kansallisen lapsistrategian toimeenpanon edistämiseksi.

- eOppiva-alustalle tuotetaan parhaillaan laajaa lapsen oikeuksien koulutuskokonaisuutta, ml. lasten ja nuorten osallistumiseen ja kuulemiseen liittyvä koulutus.

8 Seuraava kokous

to 8.12.2022 klo 9-11 [Huom. ajankohta muuttui; vahvistettu ajankohta on 14.12.2022 klo 13-15]

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.00.